

ΑΠΔΠΧ 26/2021 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΓΟΝΕΑ ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ ΤΕΚΝΟΥ

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Υποβλήθηκε στην Αρχή η με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/8033/23-11-2020 καταγγελία του Α, με την οποία ο τελευταίος καταγγέλλει την άρνηση της ιατρού Β όπως ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης αυτού στα τηρούμενα στο αρχείο της δεδομένα του ιατρικού φακέλου του ανήλικου τέκνου του, συμπεριλαμβανομένων και των φορολογικών παραστατικών που εξεδόθησαν από την καταγγελλόμενη κατόπιν εξετάσεων του εν λόγω ανηλίκου¹. Πιο αναλυτικά:

1. Ο καταγγέλλων ζήτησε από την καταγγελλόμενη ιατρό να του χορηγήσει την ηλεκτρονική της διεύθυνση, προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα του ιατρικού φακέλου του ανήλικου τέκνου του, το οποίο η καταγγελλόμενη παρακολουθούσε.
2. Επειδή η καταγγελλόμενη ιατρός δεν ανταποκρίθηκε στο αίτημα του καταγγέλλοντος, ο καταγγέλλων απέστειλε στην ιατρό το ίδιο αίτημα μέσω τηλεφωνικού γραπτού μηνύματος. Η καταγγελλόμενη ακολούθως κάλεσε τηλεφωνικώς τον καταγγέλλοντα και κατά τη συνομιλία τους αρνήθηκε ρητώς να ικανοποιήσει το αίτημά του και συγκεκριμένα να του χορηγήσει την ηλεκτρονική της διεύθυνση, αλλά και να απαντήσει σε οποιοδήποτε αίτημα. Κατόπιν της τηλεφωνικής κλήσεως, η καταγγελλόμενη απέστειλε και τηλεφωνικό μήνυμα στον καταγγέλλοντα με το οποίο τον ενημέρωνε ότι δεν παρακολουθεί πλέον το ανήλικο τέκνο του.
3. Η Αρχή, αφού υπέβαλε τηλεφωνικώς προφορικό αίτημα προς την καταγγελλόμενη και εφόσον η καταγγελλόμενη αρνήθηκε να γνωστοποιήσει την ηλεκτρονική της διεύθυνση στην Αρχή, ζήτησε από την ιατρό διευκρινίσεις, επικαλούμενη την *πάγια νομολογία*² της, βάσει της οποίας ο καταγγέλλων έχει

¹ ΑΠΔ 26/2021, σελ. 1.

² Βλ. σχετ. ΑΠΔ 4/2020 Σκ. 7 και ακολούθως ΑΠΔ 24/2009, ΑΠΔ 53/2010, ΑΠΔ 4/2020, ΑΠΔ 18/2018, ΑΠΔ 130/2013, ΑΠΔ 21/2010, ΑΠΔ 22/2010.

**Σουζάνα
Παπακωνσταντίνου**
Δικηγόρος – Υπ. Δρ.
Συνταγματικού Δικαίου,
Τμήμα Δημόσιας
Διοίκησης – Πάντειο
Πανεπιστήμιο
Κοινωνικών και
Πολιτικών Επιστημών,
Μ.Δ.Ε. Κοινωνικής
Προστασίας (Δίκαιο Κοιν.
Ασφάλισης – Δημ. Δ.
Υγείας) – Νομική Σχολή
ΕΚΠΑ

καταρχήν το δικαίωμα πρόσβασης του άρθ. 15 του ΓΚΠΔ στα δεδομένα του ανήλικου τέκνου του ως νόμιμος εκπρόσωπός του και ως ασκών τη γονική μέριμνα σύμφωνα με τα άρθ. 128 και 1510 ΑΚ. Συγκεκριμένα, η Αρχή ζήτησε από την ιατρό να διευκρινίσει εάν ο καταγγέλλων άσκησε το εν λόγω δικαίωμα και εάν ναι, με ποιον τρόπο απάντησε εκείνη και εάν αιτιολόγησε τυχόν καθυστέρησή της, αλλά και τους λόγους για τους οποίους δεν ανταποκρίθηκε. Επιπλέον, η Αρχή ζήτησε από την ιατρό να προσδιορίσει σε ποιο όνομα εξεδόθησαν τα σχετικά με την ιατρική παρακολούθηση του τέκνου του καταγγέλλοντος φορολογικά παραστατικά και ποια δεδομένα εμπεριέχονται σε αυτά.

4. Σε απαντητική της επιστολή, η καταγγελλόμενη παραδέχτηκε ότι παρακολουθούσε το ανήλικό τέκνο του καταγγέλλοντος κατά το παρελθόν, ωστόσο δήλωσε πως δεν το παρακολουθούσε πλέον. Περαιτέρω, επισήμανε ότι δεν είχε ποτέ κατά το παρελθόν οποιαδήποτε επικοινωνία με τον καταγγέλλοντα και πως επικοινωνήσε τηλεφωνικώς μαζί της και της ζήτησε να λαμβάνει μέσω e-mail εξετάσεις και ενημερώσεις των επισκέψεων του τέκνου του, ενώ η ίδια απάντησε πως στερείτο καλής γνώσης αποστολής μηνυμάτων και e-mails και γι' αυτό του πρότεινε μια διαπροσωπική επαφή. Ακόμη, δήλωσε ότι κατόπιν της τηλεφωνικής επικοινωνίας ενημερώθηκε από τη μητέρα του ανήλικου τέκνου ότι έπαυε η συνεργασία τους και πως ακολούθως ενημέρωσε περί αυτού τον καταγγέλλοντα με γραπτό μήνυμα.
5. Ο καταγγέλλων σε επόμενο έγγραφό του ισχυρίστηκε ότι η ιατρός ανακριβώς ανέφερε ότι εκείνος την κάλεσε τηλεφωνικά, ενώ αντιθέτως τον είχε καλέσει εκείνη, δηλώνοντάς του παράλληλα την άρνησή της να του χορηγήσει τα ιατρικά δεδομένα του τέκνου του. Επιπλέον, η ιατρός δήλωσε πως αναγνώριζε τη μητέρα του τέκνου του καταγγέλλοντος και εν διαστάσει σύζυγό του ως αποκλειστική δικαιούχο της γνώσης αυτής. Ακόμη, ανέφερε ότι η ιατρός εσφαλμένα επικαλείτο την προσωπική της ελευθερία για τη μη ικανοποίηση του δικαιώματός του, καθώς εκ του νόμου έχει την υποχρέωση αυτή ως υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων των ασθενών της και πως δεν έκανε καμία αναφορά στο ζήτημα των φορολογικών παραστατικών.
6. Στη συνέχεια, στο στάδιο της υποβολής των Υπομνημάτων των δύο πλευρών, ο καταγγέλλων αναφέρθηκε στην ηθική βλάβη που του προκάλεσε η παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης διά της καθυστέρησης και της άρνησης ικανοποίησης εκ μέρους της καταγγελλόμενης, ακόμη και διαρκούσης της διαδικασίας ενώπιον της Αρχής. Από τους ισχυρισμούς της ιατρού, ο καταγγέλλων συμπέρανε πως όλα τα στοιχεία του ιατρικού φακέλου χορηγούνταν αποκλειστικά στη μητέρα του ανήλικου τέκνου, ενώ τόνισε την υποχρέωση της ιατρού να τηρεί ιατρικό αρχείο, και πως η ιατρός, εφόσον συνταγογραφούσε για το ανήλικό τέκνο του, είχε πρόσβαση στον ιατρικό του φάκελο και συνεπώς θα μπορούσε να ικανοποιήσει το δικαίωμά του χορηγώντας του αντίγραφα συνταγογραφήσεων και διαγνώσεων. Ακόμη, τόνισε πως ο ισχυρισμός της καταγγελλόμενης ότι δεν παρακολουθούσε πλέον το τέκνο του δεν δικαιολογεί τη μη ικανοποίηση του δικαιώματός του, καθώς βάσει του άρθ. 14 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας οφείλει να διατηρεί για 10 έτη ιατρικό αρχείο. Τέλος, τόνισε ότι το θεσμικό πλαίσιο περί προστασίας προσωπικών δεδομένων δεν εξαρτά την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης από τη διά ζώσης επικοινωνία με τον υπεύθυνο επεξεργασίας, αλλά και πως η άρνηση της ιατρού συνάγεται και από την πρότασή της προς αυτόν να μεταβεί από την Αθήνα στο ιατρείο της (το οποίο διατηρεί σε άλλη περιοχή), προκειμένου να ικανοποιηθεί το δικαίωμά του, πόσο μάλλον δε διαρκούντων των περιοριστικών μέτρων στο πλαίσιο της πανδημίας.
7. Αντίστοιχα η καταγγελλόμενη, χαρακτηρίζοντας ως αβάσιμους τους ισχυρισμούς του καταγγέλλοντος, διατύπωσε ενστάσεις και συγκεκριμένα εξέφρασε την αδυναμία της να διακριβώσει την ταυτότητα του καταγγέλλοντος ως πατρός του ανήλικου ασθενούς της, ώστε να

προχωρήσει σε γνωστοποίηση της διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της, ενώ δήλωσε ότι απέκτησε ηλεκτρονικό υπολογιστή όταν κατέστη υποχρεωτική η ηλεκτρονική συνταγογράφηση και πως ο καταγγέλλων μπορούσε, αν ήθελε, να ενημερωθεί μέσω του βιβλιάριου υγείας του τέκνου του. Ακόμη, αναφέρθηκε στο αίτημά της προς την Αρχή όπως την ενημερώσει για την ασφαλή αποστολή προς τον καταγγέλλοντα των δεδομένων του τέκνου του. Τέλος, ισχυρίστηκε ότι ο καταγγέλλων δεν διατύπωσε μέσω των γραπτών μηνυμάτων που της απέστειλε σαφές και ορισμένο αίτημα πέραν της χορήγησης της διεύθυνσης του e-mail της και ότι κατά την τηλεφωνική τους συνομιλία του πρότεινε να προσέλθει στο ιατρείο της, αλλά και να παραλάβει από το γραφείο του πληρεξούσιου δικηγόρου της σφραγισμένο φάκελο με τα ζητηθέντα έγγραφα.

II. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ο ΓΚΠΔ στο Κεφάλαιο III, στα άρθρα 12-22, ορίζει τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ανάμεσα σε αυτά τα δικαιώματα βρίσκονται τα θεμελιώδη δικαιώματα της «διαφανούς ενημέρωσης» (άρθ. 12 ΓΚΠΔ) και το «δικαίωμα πρόσβασης» του υποκειμένου των δεδομένων (άρθ. 15 ΓΚΠΔ), που αποτελούν τη «μετουσίωση» υπό τη μορφή δικαιώματος της «αρχής της λογοδοσίας» (άρθ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ), η οποία συνιστά και τον «ακρογωνιαίο λίθο»³ του ΓΚΠΔ.

1. Άρθ. 15 ΓΚΠΔ:

- A.** Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθ. 15 παρ. 1 ΓΚΠΔ, «το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας επιβεβαίωση για το κατά πόσον ή όχι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν υφίστανται επεξεργασία και, εάν συμβαίνει τούτο, το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα [...]». Στην παρ. 3 προβλέπεται δε ότι «ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία», ενώ σύμφωνα με την παρ. 4., «το δικαίωμα να λαμβάνεται αντίγραφο που αναφέρεται στην παρ. 3., δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων».
- B.** Ο ΓΚΠΔ στην Αιτιολογική Σκέψη 63 επεξηγεί ότι «το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία συλλέχθηκαν και το αφορούν και να μπορεί να ασκεί το εν λόγω δικαίωμα ευχερώς και σε εύλογα χρονικά διαστήματα, προκειμένου να έχει επίγνωση και να επαληθεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν την υγεία τους, για παράδειγμα τα δεδομένα των ιατρικών αρχείων τους τα οποία περιέχουν πληροφορίες όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, αξιολογήσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση. [...] Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να δύναται να παρέχει πρόσβαση εξ αποστάσεως σε ασφαλές σύστημα μέσω του οποίου το υποκείμενο των δεδομένων αποκτά άμεση πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν».
- Γ.** Στη Σκέψη 2⁴, η Αρχή, σύμφωνα με τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη σχετικές αποφάσεις της⁵, καταλήγει στο συμπέρασμα αφενός ότι δεν απαιτείται επίκληση των λόγων άσκησης του εν λόγω δικαιώματος από το υποκείμενο των δεδομένων, αφετέρου ότι η ικανοποίηση του

³ ΑΠΔ 26/2021, Σκ. 1, σελ. 8.

⁴ ΑΠΔ 26/2021, Σκ. 2, σελ. 9.

⁵ Βλ. σχετ. ΑΠΔ 2/2020, ΑΠΔ 23/2020, ΑΠΔ 16/2017, ΑΠΔ 98/2014, ΑΠΔ 72/2013 και ΑΠΔ 16/2017.

δικαιώματος αυτού «δεν πρέπει να εξαρτάται από την τυχόν προηγούμενη κρίση του υπεύθυνου επεξεργασίας ως προς το αν δικαιολογείται η άσκηση του δικαιώματος αυτού ή όχι».

2. Άρθ. 12 ΓΚΠΔ:

- A.** Σύμφωνα με το άρθρ. 12 παρ. 1 ΓΚΠΔ, «ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία που αναφέρεται στα άρθρα 13 και 14 και κάθε ανακοίνωση στο πλαίσιο των άρθρων 15 έως 22 και του άρθρου 34 σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση [...]. Οι πληροφορίες παρέχονται γραπτώς ή με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων, εφόσον ενδείκνυται, ηλεκτρονικώς. Όταν ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, οι πληροφορίες μπορούν να δίνονται προφορικά, υπό την προϋπόθεση ότι η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι αποδεδειγμένη με άλλα μέσα».
- B.** Επίσης, κατά την παρ. 2 του άρθρ. 12 ΓΚΠΔ, «ο υπεύθυνος επεξεργασίας διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων που προβλέπονται στα άρθρα 15 έως 22. Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11 παρ. 2, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν αρνείται να ενεργήσει κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου των δεδομένων για να ασκήσει τα δικαιώματά του βάσει των άρθρων 15 έως 22, εκτός αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποδείξει ότι δεν είναι σε θέση να εξακριβώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων».
- Γ.** Επιπλέον, στην παρ. 6 του ΓΚΠΔ προβλέπεται ότι «με την επιφύλαξη του άρθρου 11, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει εύλογες αμφιβολίες σχετικά με την ταυτότητα [...] μπορεί να ζητήσει την παροχή πρόσθετων πληροφοριών αναγκαίων για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων».
- Δ.** Στη Σκέψη 7⁶, η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τα άρθρ. 128, 1510 και 1513 ΑΚ περί γονικής μέριμνας⁷, το άρθρ. 14 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας περί υποχρέωσης των ιατρών τήρησης ιατρικού αρχείου (το οποίο συν τοις άλλοις πραγματώνει και τη θεμελιώδη αρχή της διαφάνειας⁸ της επεξεργασίας που κατοχυρώνεται στον ΓΚΠΔ), αλλά και το άρθρ. 15 του ΓΚΠΔ, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, συμπεραίνει ότι ο καταγγέλλων, ως ασκών τη γονική μέριμνα, έχει δικαίωμα πρόσβασης⁹ στα ιατρικά δεδομένα του ανήλικου τέκνου του χωρίς να απαιτείται περαιτέρω η συνδρομή στο πρόσωπό του συγκεκριμένου έννομου συμφέροντος¹⁰ («αφού θεωρείται δεδομένο το έννομο συμφέρον έστω και ηθικό»), ενώ η καταγγελλόμενη ιατρός υποχρεούται να ικανοποιεί το δικαίωμα αυτό.

3. Άρθ. 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ:

- A.** Σύμφωνα με το άρθρ. 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ, «ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή με την παρ. 1 («λογοδοσία»).

⁶ ΑΠΔ 26/2021, Σκ. 7, σελ. 11.

⁷ Βλ. σχετ. ΑΠΔ 24/2009, ΑΠΔ 21/2010, ΑΠΔ 22/2010, ΑΠΔ 53/2010, ΑΠΔ 130/2013, ΑΠΔ 18/2018, ΑΠΔ 4/2020.

⁸ Άρθ. 12-14 ΓΚΠΔ.

⁹ Βλ. σχετ. Σκ. 7, ΑΠΔ 4/2020: «...σύμφωνα με πάγια νομολογία της Αρχής (βλ. ενδεικτικά σχετικές αποφάσεις 24/2009 και 53/2010 της Αρχής [...]), ο ασκών τη γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου του (άρθρ. 128 και 1510 ΑΚ) έχει καταρχήν ως νόμιμος εκπρόσωπός του το δικαίωμα πρόσβασης του ανωτέρω άρθρου 15 στα στοιχεία που αναφέρονται στο ανήλικο τέκνο του [...], εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από δικαστική απόφαση (π.χ. απόφαση που ορίζει ως ασκούντα τη γονική μέριμνα τον άλλο γονέα, απόφαση απαγόρευσης επικοινωνίας με το παιδί κ.λπ.)».

¹⁰ Βλ. σχετ. περί συνδρομής έννομου συμφέροντος: ΑΠΔ 24/2009, ΑΠΔ 21/2010, ΑΠΔ 22/2010, ΑΠΔ 53/2010.

B. Επειδή, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω στο Ιστορικό της απόφασης, η καταγγελλόμενη είχε απευθύνει αίτημα προς την Αρχή όπως της προσδιόριζε ασφαλή και εχέμυθο τρόπο αποστολής των ζητηθέντων δεδομένων προς τον καταγγέλλοντα, η Αρχή αποφάνθηκε¹¹ ως εξής: Αφενός, διευκρίνισε ότι σύμφωνα με το άρθ. 58 του ΓΚΠΔ που προσδιορίζει επακριβώς τις αρμοδιότητές της, η Αρχή στερείται τέτοιας αρμοδιότητας, αφετέρου τόνισε ότι αν συνέτρεχε τέτοια αρμοδιότητα, τότε θα θιγόταν ο πυρήνας της θεμελιώδους αρχής της λογοδοσίας του άρθ. 5 παρ. 2, δυνάμει της οποίας ο εκάστοτε υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που εισάγει ο ΓΚΠΔ.

III. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, επέβαλε στην καταγγελλόμενη ιατρό και υπεύθυνη επεξεργασίας «αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό¹²» διοικητικό χρηματικό πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για τη διαπιστωθείσα παράβαση του άρθ. 15 παρ. 1 ΓΚΠΔ και 12 παρ. 1, 2 ΓΚΠΔ, σύμφωνα με τα άρθ. 58 παρ. 2 στοιχ. θ¹³ και 83 παρ. 5 στοιχ. β¹⁴ ΓΚΠΔ. Στην απόφαση αυτή της Αρχής συνετέλεσαν τα εξής πραγματικά περιστατικά¹⁵:

1. Η παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης αφορούσε και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υγείας του άρθ. 9 ΓΚΠΔ, και δη ανηλίκου.
2. Το δικαίωμα πρόσβασης του καταγγέλλοντος δεν ικανοποιήθηκε από την υπεύθυνη επεξεργασίας-καταγγελλόμενη ιατρό.
3. Η μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης είχε μακρά χρονική διάρκεια, παρά την παρέμβαση της Αρχής.
4. Η καταγγελλόμενη όχι απλά δεν διευκόλυνε την άσκηση του δικαιώματος του καταγγέλλοντος, αλλά αντιθέτως το δυσχέρανε, δεδομένων και των συνθηκών που επικρατούσαν λόγω της πανδημίας.
5. Η παράβαση έθιξε ένα (1) φυσικό πρόσωπο ως υποκείμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διά της μη ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης.
6. Η καταγγελλόμενη ήταν αμελής ως προς την παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης, αλλά και ως προς τη συμμόρφωσή της με τον ΓΚΠΔ, λόγω άγνοιας των διατάξεων του ΓΚΠΔ.
7. Η καταγγελλόμενη δεν συνεργάστηκε με την Αρχή.
8. Η καταγγελλόμενη δεν προέβη σε ενέργειες στις οποίες θα μπορούσε να προβεί προκειμένου να μετριάσει τη ζημία που υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων.

IV. ΣΚΕΨΕΙΣ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η απόφαση 26/2021 της Αρχής είναι σπουδαίας σημασίας, καθώς οφείλουμε να συγκρατήσουμε τα εξής:

¹¹ Βλ. σχετ. ΑΠΔ 26/2021, Σκ. 14, σελ. 16.

¹² Βλ. σχετ. ΑΠΔ 26/2021, σελ. 19.

¹³ Άρθ. 58 παρ. 2 στοιχ. θ' ΓΚΠΔ: «Κάθε αρχή ελέγχου διαθέτει όλες τις ακόλουθες διορθωτικές εξουσίες: (...) θ) να επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο δυνάμει του άρθρου 83, επιπλέον ή αντί των μέτρων που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο, ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης».

¹⁴ Άρθ. 83 παρ. 5 στοιχ. β' ΓΚΠΔ: «Παραβάσεις των ακόλουθων διατάξεων επισύρουν, σύμφωνα με την παράγραφο 2, διοικητικά πρόστιμα έως 20.000.000 ευρώ ή, σε περίπτωση επιχειρήσεων (...): β) τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθ. 12 έως 22».

¹⁵ Βλ. σχετ. ΑΠΔ 26/2021, Σκ. 20, σελ. 17-19.

1. Καθιερώνεται το θεμελιώδες δικαίωμα πρόσβασης¹⁶ του υποκειμένου, προκειμένου να δύναται να ενημερώνεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας αφενός για τα προσωπικά δεδομένα που το αφορούν, αφετέρου για τον σύννομο χαρακτήρα της επεξεργασίας τους στα πλαίσια των θεμελιωδών αρχών της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της νομιμότητας.
2. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ικανοποιεί άμεσα, δίχως καθυστέρηση και με κάθε πρόσφορο τρόπο, την ευχερή και απρόσκοπτη πρόσβαση του υποκειμένου στα δεδομένα που το αφορούν.
3. Δεν θα πρέπει κατά την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης να εξετάζονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας το έννομο συμφέρον και οι λόγοι για τους οποίους ασκείται το δικαίωμα, όταν αυτό θεωρείται δεδομένο ή είναι έστω ηθικό.
4. Για την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης δεν έχει σημασία η τυχόν λύση της ιατρικής σχέσης μεταξύ θεράποντος ιατρού και ασθενούς, καθώς ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας καθιερώνει τη δεκαετή διατήρηση του ιατρικού αρχείου.
5. Στα πλαίσια της άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης, το υποκείμενο των δεδομένων υγείας δύναται να ενημερώνεται πέραν του σκοπού της επεξεργασίας, του ιατρικού αρχείου, των σχετικών διαγνώσεων, θεραπειών, εξετάσεων, επεμβάσεων, συνταγογραφήσεων κ.λπ. και για τα αντίστοιχα φορολογικά παραστατικά που το αφορούν.
6. Η ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης είναι ανεξάρτητη από την τήρηση βιβλιαρίου υγείας, καθώς το βιβλιάριο υγείας δεν ταυτίζεται με το ιατρικό αρχείο.
7. Στην υπόθεση που εξετάστηκε, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζονταν ήταν «ιδιαιτέρως φύσης» και αυτή η φύση εκφράζεται σε δυο πόλους:
 - A. Τα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θεωρούνται «ευαίσθητα» δεδομένα, καθώς είναι δεδομένα που αφορούν την υγεία του υποκειμένου τους.
 - B. Τα ευαίσθητα¹⁷ αυτά δεδομένα υγείας αφορούν ανήλικο υποκείμενο, το οποίο, ως ανήλικο, χρήζει ιδιαίτερης¹⁸ προστασίας.
8. Η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα να υποδεικνύει στους υπεύθυνους επεξεργασίας τρόπους ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης, ούτε τρόπους συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ, καθώς διαφορετικά θα αναιρείτο ο πυρήνας της θεμελιώδους αρχής της λογοδοσίας του ΓΚΠΔ που δεσμεύει τους υπεύθυνους επεξεργασίας. Παράλληλα, αναδεικνύεται «ο κομβικός ρόλος¹⁹» που έχει αναθέσει ο ΓΚΠΔ στους υπεύθυνους επεξεργασίας για την προστασία και την εξα-

¹⁶ Βλ. σχετ. Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, *Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ. Εισαγωγή και Προστασία Δικαιωμάτων*, Σάκκουλας, 2017, σελ. 68-72: «Το άρθρο 15 Κ επικαιροποιεί το γνωστό ήδη από το άρθρο 12 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ δικαίωμα του υποκειμένου να έχει πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν. [...] Η αιτιολογική σκέψη 63 εξειδικεύει το χαρακτηριστικό παράδειγμα του δικαιώματος προσβάσεως, ήτοι το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν στην υγεία τους, για παράδειγμα τα δεδομένα των ιατρικών αρχείων τους τα οποία περιέχουν πληροφορίες, όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, αξιολογήσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση».

¹⁷ Αυτά δε τα «ευαίσθητα» χαρακτηριστικά προστατεύονται ιδιαίτερος από τον ΓΚΠΔ. Συγκεκριμένα, στο άρθρ. 9 παρ. 1 ΓΚΠΔ κατοχυρώνεται η γενική απαγόρευση της επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως των δεδομένων που αφορούν την υγεία, ενώ στην παρ. 2 ορίζονται οι εξαιρέσεις, σύμφωνα με τις οποίες επιτρέπεται η επεξεργασία. Στο δε εδάφ. ν' της παρ. 2 προβλέπεται η επεξεργασία για ιατρικούς σκοπούς.

¹⁸ Βλ. σχετ. Σ. Παπακωνσταντίνου, *Η προστασία των προσωπικών δεδομένων των παιδιών σε ψηφιακό περιβάλλον με βάση τον Κανονισμό 2016/679 – GDPR*, Επιθεώρηση Δικαίου Πληροφορικής, τ. 1, Αρ. 2, 2020, σελ. 3: «Ο ΓΚΠΔ, [...] δεν κατοχυρώνει ρητά σε κάποιο από τα άρθρα του ειδική προστασία σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των παιδιών. Η μόνη σχετική διάταξη εντός του Κανονισμού, είναι το ά. 8 παρ. 1, στο οποίο ορίζονται οι προϋποθέσεις που ισχύουν για τη συγκατάθεση παιδιού σε σχέση με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών».

¹⁹ Βλ. σχετ. Σ. Παπακωνσταντίνου, ό.π. (υποσ. 17), σελ. 14.

σφάλιση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι να λαμβάνουν κάθε πρόσφορο μέτρο προκειμένου να προστατεύονται τα δικαιώματα όλων των υποκειμένων των δεδομένων.

V. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Απόφαση 26/2021 της ΑΠΔΠΧ, μέσω της οποίας αποκρυσταλλώνονται και μετουσιώνονται θεμελιώδεις διατάξεις του ΓΚΠΔ, αναδεικνύει τη σπουδαιότητα του Κανονισμού ο οποίος, παρά τις τυχόν αδυναμίες που μπορεί να παρουσιάζει λόγω της πρόσφατης γέννησής του, αποτελεί –αδιαμφισβήτητα– ένα πολύτιμο θεσμικό εργαλείο με το οποίο το «νομολογιακά διαπλασμένο²⁰» δίκαιο της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μέσω της καθημερινής του εφαρμογής, βελτιώνεται και εξελίσσεται αλματωδώς.

Πόσο μάλλον δε όταν το απόσταγμα που προκύπτει από αυτό του εγχείρημα είναι η κατοχύρωση και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου ως εγγύηση για την ευημερία και την πρόοδο κάθε κοινωνίας. □

²⁰ Βλ. σχετ. Σ. Βλαχόπουλο, «Διασυνοριακή μεταβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς τρίτες χώρες: Οι τελευταίες εξελίξεις», σε: Β. Τζώρτζη (επ. επιμ.), *Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εξελίξεις ενόψει της θέσης σε εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού ΕΕ 2016/679*, Σάκκουλας, 2018, σελ. 32-33.